

DECIZIE

23 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Valentina Clevadî
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Marcel Smochin

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Russu
împotriva lui Marcel Smochin și Tamarei Smochin cu privire la declararea nulității
actului juridic

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2015 prin care a
fost admisă cererea Tamarei Smochin cu privire la scutirea de la plata taxei de stat
la depunere cererii de apel și respinsă cererea lui Marcel Smochin cu privire la
amânarea și eșalonarea plății taxei de stat

constată:

La 11 octombrie 2013, Alexei Russu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva lui Marcel Smochin și Tamarei Smochin cu privire la declararea nulității
actului juridic.

În motivarea acțiunii a invocat că la 23 ianuarie 2009, el în calitate de
vânzător, a încheiat cu Marcel Smochin, în calitate de cumpărător, contractul de
vânzare – cumpărare, autentificat de notarul privat Maria Stog, a casei de locuit din
or. Cimișlia str. Ion Soltîs, 20 la prețul de 4800 euro, echivalentul a 65629 lei, care
conform evaluării cadastrale de la acea dată costa 122184 lei, iar prețul de piață era
și mai mare.

Sușține că având nevoie de bani pentru a pleca la muncă peste hotarele țării,
precum și pentru efectuarea unei operații fiicei lui, a convenit cu Tamara Smochin,
care locuiește în mun. Chișinău că dânsa îi va împrumuta 3000 euro, cu dobândă,
urmând ca peste o perioadă rezonabilă de timp să-i restituie acesteia suma de 4800
euro.

Ca condiție de acordare a împrumutului a fost punerea casei de locuit în gaj,
drept garanție a executării obligației, contractul urmând a fi încheiat cu Marcel
Smochin, fiul Tamarei Smochin.

Relatează că notarul Maria Stog a întocmit actele necesare pe care el le-a semnat, fiindu-i explicat că urmează a fi încheiat un contract de împrumut cu gajarea casei de locuit.

A primit de la Tamara Smochin împrumutul de 3000 euro, iar de la notar nu a primit actele pe care le-a semnat.

Menționează că la 13 noiembrie 2009, a restituit Tamarei Smochin suma de 2000 euro, fiind întocmită o recipisă de primire a banilor, ulterior, la 24 iulie 2011, a mai restituit încă 800 euro, conform recipisei. Restul sumei de 200 euro i-a întors lui Marcel Smochin, fapt confirmat prin recipisa scrisă de acesta.

Indică că în prezent, Tamara Smochin și Marcel Smochin cer de la el 1800 euro în calitate de dobândă pentru împrumutul acordat, amenințându-l că în caz contrar el va rămâne fără casă.

Susține că inițial, dânsul a crezut că îi pot lua casa din cauza gajului, dar ulterior, a constatat că de fapt între el și Marcel Smochin a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărare a casei de locuit și nu un contract de gaj.

Remarcă că el nu a avut intenția să-i vândă casa și nici nu a știut că notarul a întocmit un contract de vânzare-cumpărare.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 166-167, 174-177 CPC, art. 8, 10, 216 alin.(1), 217, 221 alin. (2) Cod civil.

Solicită admiterea acțiunii, declararea nulității absolute a actului juridic simulat și anume, contractul de vânzare – cumpărare din 23 ianuarie 2009, încasarea cheltuielilor de judecată, precum și scutirea de la plata taxei de stat.

La 19 noiembrie 2013, Marcel Smochin și Tamara Smochin au depus cerere cu privire la expirarea termenului de prescripție extinctivă.

În motivarea acesteia au invocat că la 23 ianuarie 2009 a fost autentificat contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit din or. Cimișlia str. Ion Soltîș, 20, încheiat între Alexei Russu, în calitate de vânzător și Marcel Smochin, în calitate de cumpărător.

Susține că conform pct. 2 din prezentul contract, imobilul aparține vânzătorului în baza contractului de vânzare-cumpărare a casei de locuit cu lotul de pământ de pe lângă casă, autentificat la notar la 11 iunie 2003 cu nr. 2805, confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile cu nr. cad. 2901310087, potrivit căruia dreptul la acest bun imobil nu este în drept să pretindă nimeni, nici copilul acestuia.

Menționează că contractul de vânzare-cumpărarea fost supus înregistrării cadastrale, ceea ce corespunde dispozițiilor art. 321 alin. (2) Cod civil, care stipulează că dobândirea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile se efectuează la data înscrierii în registrul bunurilor imobile, deci nașterea dreptului de proprietate privată a lui Marcel Smochin asupra bunului imobil procurat fiind protejat în conformitate cu legislația în vigoare.

Consideră că Alexei Russu se eschivează de la obligațiunile contractuale pe care le are conform art. 312 Cod civil, care stipulează că posesorul de rea credință trebuie să predea titularului de drept atât bunul, cât și fructul bunului. El este obligat să compenseze contravaloarea fructelor pe care nu le-a obținut din culpa sa.

Remarcă că contractul de vânzare-cumpărare a fost întocmit la 23 ianuarie 2009, iar cererea de chemare în judecată a fost depusă la 11 octombrie 2013.

Invocă că judecătorul nu s-a referit cu privire la expirarea termenului de prescripție extinctivă și a pus cererea pe rol ilegal, fără a se referi și la procedura prealabilă.

Face referire la prevederile art. 267 alin. (1) Cod civil, care statuează că termenul general în interiorul căruia persoana poate să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanța de judecată dreptul încălcat este de 3 ani.

Solicită admiterea prezentei cereri și respingerea acțiunii.

La 27 martie 2014, Alexei Russu a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând admiterea acesteia, adoptarea unei hotărâri judecătorești de constatare a nulității absolute a actului juridic simulat și anule a contractului de vânzare-cumpărare din 23 ianuarie 2009 a bunului imobil compus din: lotul de teren pentru construcții, nr. cadastral 2901310087, cu suprafața 0.1243 ha, casa de locuit individuală, nr. cadastral 2901310087.01, cu suprafața 61,40 m. p., construcție accesorie, nr. cadastral 2901310087.02, suprafața 51,90 m. p., construcție accesorie, nr. cadastral 2901310087.03, cu suprafața 30,07 m. p., situate în or. Cimișlia, str. Ion Soltîs, 20, evaluate la prețul de 122184 lei, obligarea OCT Cimișlia să radieze din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al lui Marcel Smochin asupra bunurilor imobile menționate anterior, încasarea cheltuielilor de judecată și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin hotărârea Judecătoriei Cimișlia din 16 octombrie 2014 a fost admisă parțial acțiunea, constatănd nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil compus din: lotul de teren pentru construcții, nr. cadastral 2901310087, cu suprafața 0.1243 ha, casa de locuit individuală, nr. cadastral 2901310087.01, cu suprafața 61,40 m. p., construcție accesorie, nr. cadastral 2901310087.02, suprafața 51,90 m. p., construcție accesorie, nr. cadastral 2901310087.03, cu suprafața 30,07 m. p., situate în or. Cimișlia, str. Ion Soltîs, 20, evaluate la prețul de 122184 lei, încheiat la 23 ianuarie 2009 între Alexei Russu și Marcel Smochin, autentificat de Notarul privat Maria Stog, sediul mun. Chișinău str. A.Russo, 1 la N 471, ca act juridic simulat, în rest, acțiunea a fost respinsă.

Au fost încasate de la Marcel Smochin și Tamara Smochin cheltuielile de judecată în mărime de 1137 lei în folosul lui Alexei Russu.

A fost încasat de la Marcel Smochin și Tamara Smochin în mod solidar taxa de stat în bugetul de stat neachitată în mărime de 2528,52 lei.

La 29 noiembrie 2014, Marcel Smochin a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii contestate, precum și amânarea sau eşalonarea taxei de stat.

La 02 decembrie 2014, Tamara Smochin a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe.

La 17 martie 2015, Tamara Smochin a depus cerere de apel motivat împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând casarea hotărârii contestate și scutirea de la plata taxei de stat.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2015 a fost admisă cererea Tamarei Smochin de scutire de la plata taxei de stat, scutită Tamara Smochin de la plata taxei de stat aferentă apelului și respinsă cererea lui Marcel Smochin cu privire la amânarea și eşalonarea plății taxei de stat.

Nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Marcel Smochin, fiind comunicat lui Marcel Smochin despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 2749,14 lei, acordat termen de 7 zile din data recepționării încheierii.

A fost explicat lui Marcel Smochin că în caz dacă nu va lichida neajunsurile menționate, cererea de apel nu va fi considerată depusă și împreună cu actele anexate va fi restituită.

La 27 mai 2015, Marcel Smochin a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea acestuia și casarea încheierii recurate.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, considerând-o ilegală și neîntemeiată.

Menționează că legislația în vigoare prevedea posibilitatea scutirii de la plata taxei de stat doar pentru persoanele fizice, iar art. 85, 86 CPC prevede și dreptul instanței de judecată de a decide asupra amânării plății taxei de stat.

Remarcă că probele acumulate la dosarul în cauză denotă faptul că dânsul este într-o situație materială grea, ce se confirmă prin certificatul cu nr. 3449 din 07 aprilie 2015, certificatul cu nr. 531 din 14 martie 2014, certificatul cu nr. 01/621 eliberat de Camera de Licențiere, certificatul cu nr. 01-26/200 eliberat de Direcția generală comerț alimentație publică și prestări servicii, certificatul cu nr. 01/1268 eliberat de Camera de Licențiere, certificatul cu nr. 01-16/05-395 eliberat de Direcția generală comerț alimentație publică și prestări servicii, certificatul cu nr. 872 din 04 iunie 2014, certificatul cu nr. 01-16/05-395 eliberat de Direcția generală comerț alimentație publică și prestări servicii, certificatul cu nr. 01/1268 eliberat de Camera de Licențiere, adeverință cu nr. 829 din 27 mai 2014, Trimitere-Extras precum că mama lui a fost internată de urgență la spital.

Ca urmare, reclamantul face referire la prevederile art. 4 alin. (2) din Constituția RM statuează că dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale, precum și jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului care a arătat că în toate cazurile de exercitare a apelului fără plata taxei de stat, instanța de judecată trebuie să examineze posibilitatea reducerii cuantumului acesteia sau scutirii apelantului care invocă situația financiară grea.

La 06 iulie 2015, Alexei Russu a depus referință la cererea de recurs, solicitând respingerea acestuia ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Din materialele dosarului nu rezultă cu certitudine data expedierii copiei încheierii recurate în adresa părților, nici recepționarea acesteia de către recurent.

Prin urmare, instanța de recurs constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 27 mai 2015 în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum rezultă din materialele dosarului, odată cu depunerea cererii de apel împotriva hotărârii primei instanțe, Marcel Smochin a solicitat și amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat.

În conformitate cu art. 86 alin. (1) CPC, judecătorul sau instanța judecătorească este în drept să decidă amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat pentru una sau pentru ambele părți, ținând cont de situația lor materială.

Având în susținere prevederile normei enunțate, la caz se constată că actele anexate la materialele dosarului în susținerea cererii cu privire la amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat la depunerea cererii de apel, precum certificatul cu nr. 01/1268 eliberat de Camera de Licențiere, certificatul cu nr. 01-16/05-395 eliberat de Direcția generală comerț alimentație publică și prestări servicii se referă la Ion Smochin, iar certificatul cu nr. 872 din 04 iunie 2014, certificatul cu nr. 01-16/05-395 eliberat de Direcția generală comerț alimentație publică și prestări servicii, certificatul cu nr. 01/1268 eliberat de Camera de Licențiere, copia legitimației de pensionar, adeverință cu nr. 829 din 27 mai 2014, cât și certificatul trimitere - extras nu indică la situația materială a apelantului Marcel Smochin, dar sunt eliberate pe numele Tamarei Smochin și se referă exclusiv la persoana ultimei.

Or, în baza acestor probe, instanța de apel a și admis cererea Tamarei Smochin cu privire la exonerarea de la plata taxei de stat la depunerea cererii de apel de către aceasta.

Ca urmare, este evident că în lipsa unor dovezi pertinente ce ar confirma situația materială grea a apelantului Marcel Smochin, prin prisma art. 86 alin. (1) CPC, este inadmisibilă amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat.

Mai mult că probe ce ar confirma situația materială grea, Marcel Smochin nu a prezentat nici instanței de recurs.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că instanța de apel întemeiat, prin încheierea din 02 aprilie 2015, a respins cererea apelantului Marcel Smochin cu privire la amânarea sau eșalonarea plății taxei de stat la depunerea cererii de apel, dispunând, cu referire la art. 368 CPC, de a nu da curs cererii de apel depusă de Marcel Smochin, cu acordarea ultimului unui termen pentru lichidarea neajunsului, or apelul în speță se impune cu taxă.

În contextul celor expuse, se constată a fi lipsit de suport legal și argumentul invocat de către recurent precum că prin încheierea contestată i-a fost îngăduit accesul la justiție.

Or, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dreptul la un tribunal nu este absolut, putând fi supus unor limitări diverse atât de ordin pecuniar (plata taxei de stat), cât și procedural (autorizație prealabilă).

Față de cele ce preced, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel contestate.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de Marcel Smochin.

Se menține încheierea Curții de Apel Chișinău din 02 aprilie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexei Russu împotriva lui Marcel Smochin și Tamara Smochin cu privire la declararea nulității actului juridic.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Valentina Clevadi

Galina Stratulat